

Студент 4 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

ПЕРСПЕКТИВИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто проблеми розвитку національної економіки України та її стратегічний розвиток. Детально розглянуто проблеми соціальної, інноваційної, бюджетної, політичної та технологічної сфер та запропоновано шляхи їх стратегічного розвитку.

Аннотация. Рассмотрены проблемы развития национальной экономики Украины и ее стратегическое развитие. Подробно рассмотрены проблемы социальной, инновационной, бюджетной, политической и технологической сфер и предложены пути их стратегического развития.

Annotation. The problems of the national economy of Ukraine and its strategic development have been considered. Problems of social, innovation, fiscal, political and technological spheres and the ways of their strategic development have been specified.

Ключові слова: ефективна економічна політика, стратегічне управління, ефективне функціонування, стратегія розвитку, національні інтереси, національна економіка.

Об'єктивна необхідність стратегічного управління економікою держави як запорука її ефективного функціонування є актуальним питанням сьогодення. Стратегія – це загальний напрям розвитку, який розроблюється вищим керівництвом держави або організації [1, с. 14]. Нині Україна наблизилася до побудови й відтворення себе як незалежної держави й центральноєвропейської країни, що успішно функціонуватиме в об'єднаній Європі [2, с. 47–48].

Г. Гольдштейн визначає стратегію як систему дій й управлінських підходів, які використовуються для досягнення організаційних завдань і цілей організації. Отже, стратегія становить принцип організації діяльності з метою управління процесом реалізації цих запланованих цілей, а стратегічне управління – це, передусім, управління розвитком [3, с. 23].

Слід зазначити, що проблема розвитку стратегічного управління економікою широко дискутується в наукових працях провідних вчених України та світу. Серед вітчизняних вчених заслуговують на увагу праці таких вчених, як Сімонова В. С., О. Пустовойт, Бухтєєв Н. І., С. Демченко та багато інших.

Метою даної статті є розгляд необхідності стратегічного управління для стимулювання розвитку економіки України, перегляд основних напрямів управління та стратегій їх регулювання, а також розробка пропозицій щодо їх удосконалення.

Стратегія розвитку економіки України визначає, якою може та повинна стати держава в майбутньому, тому є актуальним та необхідним вивчення даного питання з метою подальшого розвитку держави. Майбутнє України багато в чому залежить від характеру обраної стратегії, від того, яким чином і якими темпами будуть реалізовані на практиці стратегічні орієнтири української держави [1, с. 14].

Погана державна влада здатна змарнувати найкращий потенціал суспільства, котрим українці володіють. А неправильна інституційна організація держави унеможливує не лише конкретні галузеві реформи. Викривлена система державних інституцій не дає змоги перешкоджати громадянському суспільству ефективно реагувати на її недоліки чи виправляти їх шляхом швидких змін обраних та призначених керівників у разі їх некомпетентності.

Розглянемо основні напрямки стратегічного розвитку економіки країни: політичну систему, інвестиційну діяльність, бюджетну та соціальну сфери, також застосування новітніх технологій.

Політична система, яка захищає національні інтереси і спонукає розвиток суспільства і держави. Спотвореність державної машини та її інституцій залежить від якості організації політичної системи, де була б забезпечена реальна демократія, чесна конкуренція політичних сил, а органи законодавчої влади перебували під ефективним контролем парламенту.

На виборах усіх рівнів необхідно запровадити пропорційну систему з голосуванням із відкритими списками. Потрібно реформувати державні і комунальні ЗМІ, запровадити суспільне замовлення, захистити журналістів від впливу власників мас-медіа. Очищення політики від корупції вимагає підвищення прозорості роботи всіх органів влади, обмеження депутатської недоторканності, впровадження публічного декларування політиками та посадовцями своїх інтересів, доходів, фінансових зобов'язань та витрат, посилення державного контролю за їх доходами і витратами [4, с. 14].

Другою складовою стратегічного розвитку національної економіки країни є інвестиційна діяльність. Необхідною умовою стабілізації і подальшого економічного зростання в Україні є активізація інвестиційної діяльності окремих суб'єктів господарювання. За останні п'ять років обсяги внутрішніх інвестицій в Україні скоротились майже в чотири рази [5, с. 7]. Головним чином стримування і дезорганізація фінансових потоків спричинили високі темпи інфляції. Це призвело до вимивання інвестиційних коштів з малого та середнього бізнесу і пріоритетних галузей виробництва. Друга причина падіння обсягів – це нарощування внутрішнього і зовнішнього державного боргу, що призвело до

Для регулювання ситуації, що склалася, необхідно зупинити відтік капіталів, руйнування фірм і держави. У цілому це можна виконати тільки рішучим зміцненням платіжної й податкової дисципліни, системи валютного і митного контролю, впровадженням та розвитком системи конкурентоспроможного виробництва [5, с. 8].

Також необхідно реформування у бюджетній сфері. У бюджетній сфері країни кошти неефективно збираються, непрозоро розподіляються та неефективно використовуються. З метою реалізації зазначених заходів слід вдосконалити Бюджетний кодекс України в частині регулювання бюджетного процесу, визначення видаткових повноважень бюджетів різних рівнів, визначення фінансових нормативів бюджетної забезпеченості, регулювання міжбюджетних відносин тощо [4, с. 15].

У соціальній сфері переважають дві основні проблеми: уникнення бідності та безробіття. Щодо першої проблеми необхідно вжити заходів із захисту внесків населення в банках; відновити скасоване пільгове оподаткування ряду споживчих товарів, розширити цей ряд; поетапно піднімати мінімальну зарплату і пенсію, переглядати споживчий кошик. Фіксовану частину екологічного податку, акцизів на алкоголь і тютюн направляти в позабюджетні соціальні фонди.

Щодо проблеми безробіття, гострота якої дотепер явно недооцінюється, проведена політика зайнятості в Україні зараз пасивно йде за подіями, а не випереджає їх. Неправильно і необачливо зводити її до виплати допомоги з безробіття. Зайнятість – це не пасивний результат ситуації, що складається у виробництві. Насправді зайнятість – один з головних пріоритетів промислової політики, а її підвищення є одним з найважливіших критеріїв соціально-економічної ефективності виробництва. Сучасний погляд такий: ефективна економічна політика й активна політика зайнятості цілком сумісні і носять взаємодоповнюючий характер [6, с. 10–11].

Питанням стратегічного планування та модулювання процесів майбутнього розвитку країни при застосуванні новітніх технологій приділяється недостатньо уваги. Особливо гостро це відчувається у фінансово-бюджетній сфері.

Вирішення зазначених завдань для України надзвичайно ускладнене. Причина цього не стільки в гострій ситуації, скільки в глибокій залежності країни від зовнішніх сил, які штучно формулюють органи масової інформації. Економічна програма розвитку економіки України має бути націлена на мобілізацію, перш за все, внутрішніх ресурсів країни, на подолання простою виробничих потужностей промисловості, вимушеного безробіття кваліфікованих менеджерів, фахівців і виробників [7, с. 8].

Конкретними кроками у напрямі підвищення ефективності стратегічного управління розвитком економіки могли б стати такі:

- прогнозування та контроль за динамікою системи макроекономічних індикаторів країни;
- підвищення ефективності державного управління структурними процесами;
- розробка державного бюджету з урахуванням прогностичних даних розвитку економіки;
- підсилення фінансового контролю при прогнозуванні та плануванні основних напрямів соціально-економічного розвитку держави;
- детальний аналіз реального стану економіки та її можливостей у майбутньому;
- проведення моніторингу реалізації прийнятих управлінських рішень;
- впровадження аудиту оцінки ефективності використання державних коштів;
- підсилення фінансового контролю з метою підвищення економічного ефекту.

У процесі реформування економіки Уряд України має розробити власну програму зміни моделі розвитку національної економіки на середньострокову перспективу, де завдання якості економічного зростання займали б головну позицію. В іншому випадку Україна втратить ще один шанс піднятися до рівня розвинених країн світу, стандартів життя їх населення. Маємо надію, що Україна знайде унікальний шанс – сформувати основи цивілізованої економіки XXI ст., у якій творча воля і підприємницька ініціатива будуть захищені розумною і зваженою діяльністю держави.

Наук. керівн. Мельник В. І.

Література: 1. Орлова Н. С. Стратегічне управління розвитком економіки України / Орлова Н. С. // Финансовые рынки и ценные бумаги. – 2009. – № 17. – С. 14–18. 2. Соскін О. І. Визначення національної економічної моделі України: порівняльний аналіз можливих альтернатив / Соскін О. І. // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 1. – С. 47–56. 3. Гольдштейн Г. Я. Стратегические аспекты управления НИОКР : монографія / Гольдштейн Г. Я. – Таганрог : Изд-во ТРТУ, 2000. – 244 с. 4. Стратегія модернізації України. Бачення незалежних експертів // Зеркало недели. – 2009. – № 48–49. – С. 14–17. 5. Перспективи впливу глобальних тенденцій розвитку економіки та фінансової системи України // Вісник НБУ. – 2009. – № 12. – С. 3–6. 6. Марцин В. С. До прогнозу розвитку економіки в найближчу перспективу / Марцин В. С. // Економіка, фінанси, право. – 2009. – № 7. – С. 7–12. 7. Данилишин Б. Экономика Украины: жизнь после кризиса? / Данилишин Б. // Зеркало недели. – 2009. – № 1. – С. 8.